تحلیل

خیز نفت برای شکستن قیمت بالاتر

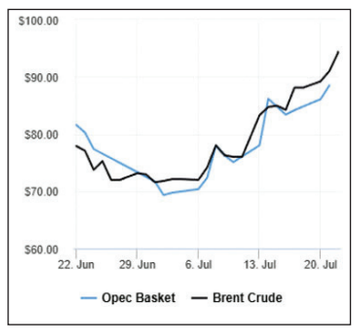

قیمت نفت در معاملات روز چهارشنبه بازار جهانی، با افزایش نگرانی‌ها نسبت به اختلالات بیشتر در عرضه به دلیل تجاوز نظامی امریکا به ایران و محاصره دریایی عربستان از سوی صنعا افزایش یافت. به گزارش ایسنا، قیمت آتی نفت خام برنت با یک دلار یا ۱.۱ درصد افزایش، به ۹۲ دلار و یک سنت در هر بشکه رسید. نفت خام وست تگزاس اینترمدیت امریکا با ۸۲ سنت یا ۱.۰ درصد افزایش، به ۸۵ دلار و ۱۶ سنت در هر بشکه رسید. شاخص‌های قیمت بازار نفت روز سه‌شنبه به بالاترین حد خود در پنج هفته گذشته رسیدند. قیمت‌ها در شش روز از هفت روز معامله گذشته افزایش داشته‌اند. از زمان آغاز دور جدید تجاوز نظامی امریکا، ترافیک کشتی‌ها از طریق تنگه هرمز به شدت کاهش یافته است. برای بازارهای نفت، نقطه اصلی بعدی تشدید تنش، در دریای سرخ خواهد بود. صنعا، ضمن اعلام آغاز اجرای تحریم دریایی علیه عربستان، ریاض را مسوول پیامدهای این وضعیت دانست. آبراه باب المندب در ورودی جنوبی دریای سرخ، به مسیری فزاینده برای صادرات نفت خام عربستان سعودی تبدیل شده است. اما سه نفتکش حامل نفت خام عربستان سعودی برای چین و هند روز سه‌شنبه پس از هشدار نیروهای مسلح یمن، در دریای سرخ تغییر مسیر دادند و به جای عبور از سواحل یمن، به سمت کانال سوئز حرکت کردند. استراتژیست‌های کالایی شرکت آی‌ان‌جی روز چهارشنبه گفتند: این امر نفتکش‌ها را مجبور می‌کند از طریق کانال سوئز به دریای سرخ وارد و خارج شوند و زمان و هزینه قابل توجهی را به سفرهای دریایی به آسیا اضافه کنند. آنها افزودند که تنش‌ها در دریای سیاه نیز به عدم قطعیت در تامین انرژی افزوده است. از سوی دیگر، کنسرسیوم خط لوله کاسپین پس از تعلیق بارگیری نفت از قزاقستان در روز دوشنبه به دلیل حملات پهپادی اوکراین به نفتکش‌ها در پایانه دریای سیاه، دریافت نفت از قزاقستان را متوقف کرده است. اوکراین در مورد این حملات اظهار نظری نکرده است. بر اساس گزارش رویترز، آی‌ان‌جی اعلام کرد: هرچه تعلیق بیشتر طول بکشد، احتمال اینکه قزاقستان مجبور به کاهش تولید بالادستی شود، بیشتر می‌شود. در همین حال، منابع بازار گفتند که داده‌های موسسه امریکن پترولیوم نشان می‌دهد که موجودی نفت خام و فرآورده‌های تقطیری امریکا هفته گذشته افزایش یافته، در حالی که موجودی بنزین کاهش یافته است. آمار رسمی ذخایر نفت و سوخت امریکا بعد از ظهر روز چهارشنبه از سوی اداره اطلاعات انرژی امریکا منتشر می‌شود.

خبر

۵۸ شهر کشور همچنان درگیر تنش آبی هستند

مدیر کل دفتر اطلاعات و داده‌های آب کشور گفت: هم اکنون ۱۲ استان کشور در شرایط زیر نرمال قرار دارند و همچنان تامین آب شرب ۳۴ میلیون نفر در ۵۸ شهر کشور با چالش جدی مواجه است. به گزارش ایلنا، فیروز قاسم‌زاده، مدیر کل دفتر اطلاعات و داده‌های آب کشور با بیان اینکه بررسی آمار شبکه ایستگاه‌های مبنای وزارت نیرو نشان دهنده وضعیت نرمال بارش در مقیاس کشوری است، گفت: این شاخص نباید موجب خوشبینی کاذب شود، چرا که توزیع بارش‌ها در سطح کشور به‌هیچ‌وجه یکنواخت نبوده است. وی افزود: هم اکنون ۱۲ استان کشور در شرایط زیر نرمال قرار دارند و مدیریت تنش شرب برای جمعیتی بالغ بر ۳۴ میلیون نفر در ۵۸ شهر کشور، از اولویت‌های اصلی وزارت نیرو محسوب می‌شود. مدیر کل دفتر اطلاعات و داده‌های آب کشور با تاکید بر شرایط نامطلوب حوضه آبریز دریاچه نمک تصریح کرد: کاهش بارش به‌طور ویژه در استان‌های این حوضه مشهود است؛ به‌طوری که استان‌های تهران و قم دارای بدترین شرایط در کشور بوده و با کاهش ۳۵ درصدی نسبت به میانگین بلندمدت روبه‌رو هستند. قاسم‌زاده افزود: از ابتدای سال آبی تاکنون، حوضه آبریز سدهای پنج‌گانه تهران با کاهش بارندگی مواجه بوده‌اند؛ به گونه‌ای که رتبه بارش استان تهران به جایگاه سوم خشک‌ترین سال در ۵۸ سال اخیر رسیده و حجم موجودی مخازن تهران نسبت به متوسط ۱۰ سال اخیر، ۳۲ درصد کاهش یافته است. وی با هشدار نسبت به اینکه افزایش بارش‌ها نسبت به سال گذشته نباید به معنای پایان خشکسالی تلقی شود، تصریح کرد: بر اساس آمار شبکه ایستگاه‌های مبنای وزارت نیرو، بارش در سال آبی جاری نسبت به سال گذشته ۶۱ درصد افزایش داشته، اما بررسی شاخص خشکسالی SPI در مقیاس کشوری بیانگر تداوم ۶ سال متوالی خشکسالی است. مدیر کل دفتر اطلاعات و داده‌های آب کشور گفت: به دلیل انباشت کسری مخزن به‌ویژه در آب‌های زیرزمینی، بارش‌های امسال نیز جبران کننده کم‌آبی‌های انباشته نیست و نگرانی درباره وضعیت مخازن همچنان جدی است. قاسم‌زاده تاکید کرد: تداوم شرایط کم‌بارشی در استان‌های زیر نرمال می‌تواند منجر به کاهش جدی تولید آب در ماه‌های آتی و کاهش حجم رواناب‌های سطحی، افت ورودی سدها و افزایش فشار بر منابع آب زیرزمینی در این مناطق شده و تامین آب در بخش‌های مختلف مصرف را تحت‌الشعاع قرار دهد. مدیر کل دفتر اطلاعات و داده‌های آب کشور درباره وضعیت سدها گفت: ورودی سدهای کشور از ابتدای سال آبی تاکنون در مقیاس متوسط ۱۰ ساله، ۱۴ درصد و نسبت به سال گذشته (که یکی از خشک‌ترین سال‌های نیم‌قرن اخیر بوده) ۷۶ درصد افزایش داشته است. در حال حاضر درصد پرشدگی مخازن سدهای کشور ۶۱ درصد است که نسبت به سال گذشته ۳۸ درصد رشد نشان می‌دهد. وی افزود: با این حال، به دلیل الگوی مکانی بارش‌ها، در حالی که وضعیت سدهای حوضه آبریز کارون، کرخه و مرزی غرب بهبود یافته، موجودی سدهای استان‌های تهران، مرکزی، خراسان رضوی، قم، اصفهان، زنجان و همدان در وضعیت نامطلوبی است. تامین آب شرب در این شهرها همچنان با محدودیت مواجه بوده و مدیریت مصرف یک ضرورت است.

«تعادل» از چشم‌انداز قیمت نفت گزارش می‌دهد

نبض نفت در گلوگاه بحران!

گلناز پرتوی‌مهر |

بازار جهانی نفت بار دیگر به همان نقطه آشنای بحران بازگشته است؛ جایی که ژئوپلیتیک از اقتصاد پیشی می‌گیرد و قیمت‌ها نه بر اساس تراز عرضه و تقاضا، بلکه بر مدار ناامنی، بیم و اختلال حرکت می‌کنند. آنچه این روزها در بازار انرژی دیده می‌شود، فقط یک نوسان مقطعی در قیمت نفت نیست، بلکه نشانه‌ای از شکل‌گیری یک سناریوی «نفت گران‌تر برای مدت طولانی‌تر» است؛ سناریویی که اگر تداوم پیدا کند، نه تنها معادلات تجارت انرژی، بلکه هزینه زندگی، تولید صنعتی، حمل‌ونقل و حتی سیاستگذاری اقتصادی در بسیاری از کشورها را تحت تاثیر قرار خواهد داد.

در قلب این بحران، تنگه هرمز دوباره به مهم‌ترین متغیر بازار نفت تبدیل شده است؛ گذرگاهی راهبردی که هرگونه اختلال در آن، بلافاصله در قیمت نفت و فرآورده‌های نفتی بازتاب پیدا می‌کند. بازار در ماه‌های گذشته امید داشت با کاهش تنش‌ها، تردد نفتکش‌ها در این مسیر حیاتی به حالت عادی بازگردد و بخشی از فشار روانی وارد شده به معاملات جهانی تخلیه شود. نکته مهم اینجاست که بحران کنونی فقط به تردد نفتکش‌ها محدود نمی‌شود. اگر مساله صرفا تهدید عبور و مرور در تنگه هرمز بود، شاید بازار می‌توانست با اتکا به ذخایر موجود یا افزایش مقطعی عرضه از سوی برخی تولیدکنندگان، بخشی از فشار را مهار کند. اما آنچه شرایط امروز را پیچیده‌تر کرده، همزمانی اختلال در مسیر صادرات، کاهش ذخایر جهانی و محدودیت در ظرفیت پالایشی است. این سه عامل در کنار هم، بازار را وارد مرحله‌ای کرده‌اند که در آن نه فقط نفت خام، بلکه سوخت نیز به کالایی کمیاب‌تر و گران‌تر تبدیل می‌شود.

آمارها و نشانه‌های موجود حکایت از آن دارد که ذخایر نفت خام و فرآورده‌ها در بسیاری از مراکز مهم، روندی کاهشی پیدا کرده است. در ظاهر ممکن است برخی افزایش‌های مقطعی در عرضه یا رشد محدود ذخایر دیده شود، اما در مقیاس بزرگ‌تر، تصویر بازار چیز دیگری می‌گوید: جهان در حال مصرف کردن حاشیه امنیت انرژی خود است. وقتی سطح ذخایر پایین می‌آید، بازار بیش از هر زمان دیگری به کوچک‌ترین خبر منفی واکنش نشان می‌دهد. در چنین فضایی، قیمت‌ها نه فقط به خاطر کمبود واقعی، بلکه به دلیل ترس از کمبود آینده نیز بالا می‌روند.

همین مساله باعث شده است که پیش‌بینی‌های تازه درباره آینده قیمت نفت، بیش از گذشته رنگ هشدار به خود بگیرد. اگر اختلال در صادرات منطقه خلیج‌فارس ادامه پیدا کند و بازگشت تولید به سطح عادی زمانبر شود، نفت می‌تواند وارد محدوده‌ای شود که تا همین چندی پیش برای بسیاری از تحلیلگران دور از انتظار بود. عبور بهای نفت از مرزهای روانی جدید، فقط یک عدد روی تابلو معاملات نیست؛ این اتفاق به‌معنای فشار تورمی تازه بر اقتصاد جهانی است، آن هم در شرایطی که بسیاری از کشورها هنوز از پیامدهای تورم مزمن، نرخ بهره بالا و رشد اقتصادی ضعیف رهایی پیدا نکرده‌اند. در این میان، بازار سوخت حتی وضعیتی حساس‌تر از بازار نفت خام دارد. فاصله رو به افزایش میان قیمت نفت خام و فرآورده‌هایی مانند بنزین و گازوییل، نشانه‌ای روشن از تنگنای پالایشی و کمبود در زنجیره پایین‌دستی است. به بیان ساده، حتی اگر نفت خامی برای فروش وجود داشته باشد، تبدیل آن به سوخت قابل مصرف با موانع جدی روبه‌رو شده است. آسیب دیدن بخشی از ظرفیت پالایش در خاورمیانه، اختلال در تولید برخی صادرکنندگان بزرگ و محدودیت‌های تجاری، باعث شده بازار سوخت از نفت خام نیز سریع‌تر ملتهب شود.

اهمیت این موضوع از آن جهت بیشتر می‌شود که تقاضای سوخت، برخلاف برخی کالاهای دیگر، انعطاف‌پذیری چندانی ندارد. در دوره‌های بحران ممکن است مصرف برخی مواد اولیه، فلزات یا حتی بخشی از انرژی صنعتی کاهش پیدا کند، اما بنزین، گازوییل و سوخت حمل‌ونقل هنوز هم ستون فقرات اقتصاد جهان هستند. کامیون‌ها، کشتی‌ها، ماشین‌آلات، شبکه توزیع کالا و بخش بزرگی از خدمات، به این سوخت‌ها وابسته‌اند. به همین دلیل، حتی در زمان افزایش شدید قیمت نیز تقاضا به‌راحتی فرو نمی‌ریزد و همین مقاومت تقاضا، مسیر کاهش قیمت‌ها را دشوارتر می‌کند.

از سوی دیگر، برخی بازیگران بزرگ بازار مانند چین تلاش کرده‌اند با تکیه بر ذخایر خود، شدت شوک نفت خام را کنترل کنند. این اقدام شاید در کوتاه‌مدت از جهش‌های هیجانی جلوگیری کند، اما مشکل اصلی را حل نمی‌کند. ذخیره‌سازی می‌تواند زمان بخرد، اما نمی‌تواند جایگزین جریان پایدار عرضه باشد. ضمن آنکه برای سوخت، چنین حاشیه امنی به اندازه نفت خام وجود ندارد. به همین علت، حتی اگر در مقاطعی قیمت نفت خام کمی آرام بگیرد، قیمت فرآورده‌ها لزوما با همان سرعت عقب‌نشینی نخواهد کرد. این همان خطری است که معمولا با تاخیر خود را در اقتصاد واقعی نشان می‌دهد؛ یعنی زمانی که مصرف‌کننده نهایی در پمپ‌بنزین، کارخانه در هزینه حمل‌ونقل و دولت‌ها در نرخ تورم با اثرات آن روبه‌رو می‌شوند.

در چنین شرایطی، سه سناریو پیش روی بازار نفت قرار دارد. سناریوی نخست، کاهش تنش‌ها و بازگشت تدریجی تردد و صادرات به وضعیت عادی است؛ سناریویی که می‌تواند از التهاب بازار کم کند و قیمت‌ها را از سطوح بحرانی دور نگه دارد. سناریوی دوم، تداوم اختلال در تنگه هرمز و ترمیم کند تولید و پالایش در منطقه است؛ وضعیتی که به احتمال زیاد قیمت نفت را در مدار صعودی نگه می‌دارد و حتی امکان جهش‌های تازه را نیز فراهم می‌کند. سناریوی سوم، تلفیقی از ضعف تقاضای جهانی و افزایش عرضه از سوی تولیدکنندگان دیگر است؛ سناریویی که فعلا در سایه ریسک‌های ژئوپلیتیکی، وزن کمتری دارد. واقعیت این است که بازار امروز بیشتر به سناریوی دوم حساس شده است. سرمایه‌گذاران و معامله‌گران به‌خوبی می‌دانند که در دوره ناامنی، ریسک صعود قیمت‌ها بسیار سریع‌تر از ریسک نزول آنها عمل می‌کند. به همین دلیل، حتی اگر برخی داده‌های اقتصادی از کاهش رشد تقاضا در اقتصادهای بزرگ حکایت داشته باشد، باز هم بازار حاضر نیست به‌سادگی از کنار تهدیدهای عرضه عبور کند. در منطق بازار نفت، وقتی گلوگاه‌های حمل‌ونقل و مراکز پالایش زیر فشار قرار می‌گیرند، هر برآوردی از اشباع عرضه می‌تواند در عرض چند روز بی‌اعتبار شود.

جهان اکنون بار دیگر با یک درس قدیمی روبه‌رو شده است: امنیت انرژی همچنان از مهم‌ترین مولفه‌های ثبات اقتصادی است. هر زمان که این امنیت دچار خدشه شود، بازار نفت به سرعت از یک بازار صرفا اقتصادی به میدان واکنش‌های امنیتی و سیاسی تبدیل می‌شود. در چنین میدانی، قیمت‌ها فقط تابع بشکه‌های تولیدشده نیستند؛ تابع نگرانی، انتظار، بیم و محاسبه ریسکند.

اگر تنش‌ها ادامه پیدا کند، نفت گران فقط یک خبر اقتصادی نخواهد بود، بلکه به‌واقعیتی فراگیر در بودجه خانوارها، صورت‌های مالی شرکت‌ها و سیاست‌های دولت‌ها بدل می‌شود. از همین حالا نشانه‌ها می‌گویند که جهان باید خود را برای دوره‌ای آماده کند که در آن انرژی دوباره به مهم‌ترین متغیر فشار بر اقتصاد جهانی تبدیل می‌شود؛ دوره‌ای که در آن هرمز فقط یک تنگه نیست، بلکه نبض متلاطم بازار جهانی نفت است.

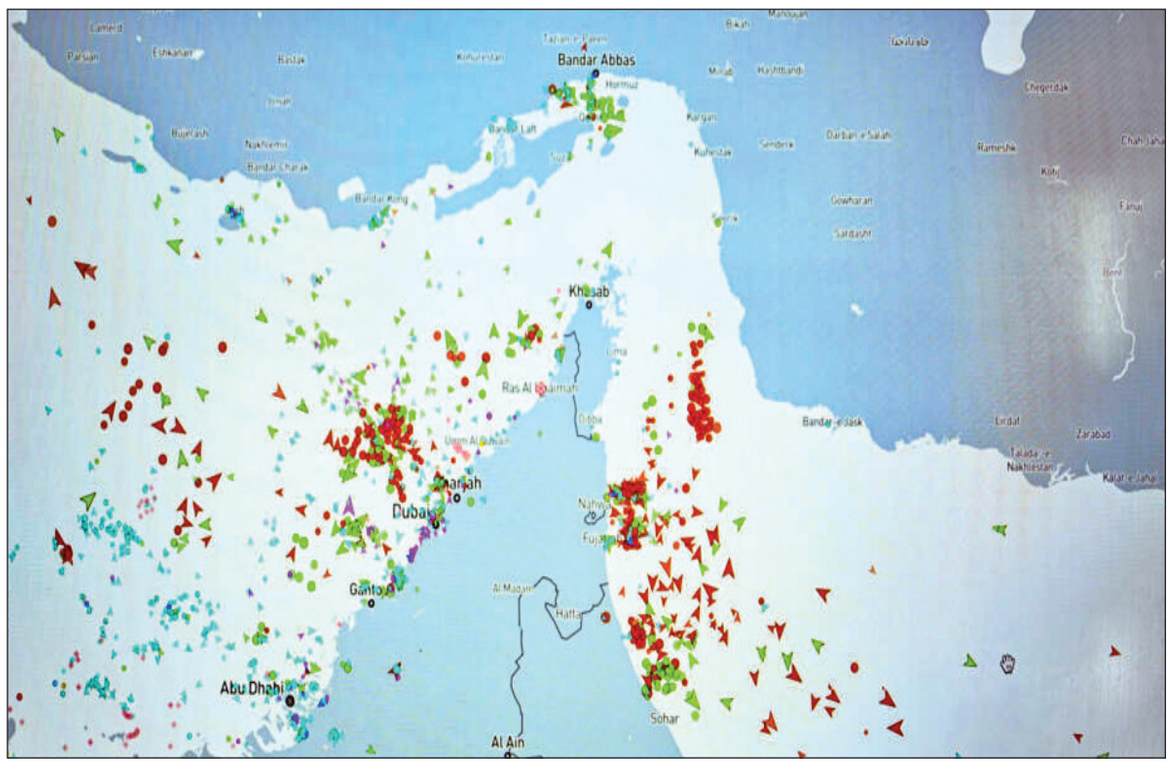

هشدار درباره فرونشست زمین

گسترش بی‌رویه چاه‌های آب، به‌ویژه صدها هزار حلقه چاه غیرمجاز، زنگ خطر فرونشست زمین را در ایران به صدا درآورده است. یک کارشناس حوزه آب، با اشاره به وجود نزدیک به یک میلیون حلقه چاه که حدود ۴۵ درصد آنها غیرمجاز هستند، هشدار داد که تداوم اضافه‌برداشت از سفره‌های زیرزمینی، بحرانی برگشت‌ناپذیر را رقم زده که امنیت سکونت و پایداری بسیاری از استان‌های کشور را تهدید می‌کند.

عباس کشاورز - کارشناس حوزه آب - در گفت‌وگو با ایسنا، با اشاره به پیشینه تاریخی مواجهه کشور با مساله فرونشست زمین اظهار کرد: یکی از سیستم‌هایی که از دهه ۴۰ وارد کشور شد، تکنولوژی برداشت مکانیکی آب از منابع زیرزمینی با انواع و اقسام روش‌ها بود. تا دهه ۶۰، تعداد چاه‌های کشور کمتر از ۵۰ هزار حلقه بود و برداشت آب تقریبا در حد تعادل قرار داشت؛ یعنی برداشت‌ها با تغذیه‌ای که در سفره‌های زیرزمینی انجام می‌شد برابر بود. در آن دوره، به همین دلیل کشاورزی کشور نیز چندان پیشرفته نبود و توسعه پیدا نکرده بود.

وی ادامه داد: با این حال، وجود تکنولوژی راحت، روان و ارزان برداشت آب از یک طرف و بی‌مسوولیتی مدیران آب کشور در کنترل برداشت و صدور پروانه‌های مجاز و غیرمجاز - یا به تعبیری چشم‌پوشی از پروانه‌های غیرمجاز - سبب شد تعداد چاه‌های کشور به‌شدت افزایش یابد؛ به‌طوری که طبق برخی آمارها، در سال‌های اخیر این تعداد به نزدیک یک میلیون حلقه چاه رسیده که حدود ۴۵ درصد آن (معادل ۴۵۰ هزار حلقه چاه) غیرمجاز است. این مساله که مدیریت آب کشور اطلاع دقیقی ندارد که چه زمانی، کجا و چگونه این چاه‌ها حفر شده‌اند، خود بسیار جای تامل دارد. فشار مردم، مسوولان برای توسعه خارج از ظرفیت آبی، عامل اصلی روند صعودی برداشت از منابع زیرزمینی است.

این کارشناس حوزه آب با ارایه سه آمار کلیدی در خصوص میزان اضافه‌برداشت آب گفت: خود وزارت نیرو اعلام کرده که میزان اضافه‌برداشت‌های تجمعی تا سال ۱۴۰۰ نزدیک به ۱۵۰ میلیارد مترمکعب بوده است؛ این در حالی است که دانشگاه شیراز بر اساس مدل‌های دقیق ماهواره‌ای، این عدد را ۳۶۰ میلیارد مترمکعب برآورد می‌کند. همچنین در حالی که وزارت نیرو متوسط اضافه‌برداشت سالانه را حدود ۴.۵ میلیارد مترمکعب اعلام می‌کند، دانشگاه شیراز این رقم را سالانه ۱۵.۶ میلیارد مترمکعب و یک مقاله پژوهشی دیگر نیز آن را سالی ۱۱ میلیارد مترمکعب ارزیابی کرده است. کشاورز در تشریح مکانیسم فیزیکی فرونشست توضیح داد: وقتی از یک مخزن زیرزمینی آب برداشت می‌شود، تعادل پایداری زمین به هم می‌خورد و رطوبت موجود در خاک تخلیه می‌شود. با خروج آب، خلئی در زیر زمین ایجاد می‌شود که توان تحمل بار ستون خاک ۱۰۰ تا ۱۸۰ متری و ساختمان‌ها و تاسیسات روی آن را ندارد؛ در نتیجه زمین فرو می‌رود. وی افزود: در گزارش‌ها و تصاویر اولیه، این پدیده به اشتباه تحت عنوان «بیرون‌زدگی لوله چاه‌ها» مطرح می‌شد، چرا که با افت خاک اطراف، موتورخانه‌ها و لوله‌ها بیرون می‌زدند، اما بعدها مشخص شد که علت اصلی این پدیده، فرونشست زمین است که پیامدهای ناگواری دارد؛ نخست اینکه در این مناطق علاوه بر بی‌آبی، زمین زیر پا دچار ترک‌خوردگی، به‌هم‌ریختگی و سقوط می‌شود و مردم دیگر امنیت سکونت ندارند و مجبور به مهاجرت می‌شوند. او تاکید کرد: مساله دوم این است که حتی اگر قانون سال ۱۳۶۱ مبنی بر لزوم تحویل حجمی آب را به‌طور کامل اجرا کنیم، مانع اضافه‌برداشت شویم و بارندگی‌ها و سیلاب‌های خوبی هم رخ دهد و حقابه طبیعت رعایت شود، باز هم باید بدانیم که این حفره‌ها دیگر پر نخواهند شد و این پدیده برگشت‌ناپذیر است. استان‌هایی نظیر اصفهان، کرمان، خراسان‌ها، گلستان، مرکزی و همدان به شدت در معرض خطر هستند و بقا و پایداری مردم در این مناطق زیر سوال رفته است. این کارشناس حوزه آب با انتقاد از رویکردهای مدیریتی حاکم گفت: این وضعیت محصول زیاده‌خواهی سیاسیون، بی‌توجهی مدیران، عدم اجرای قانون و مماشات با متخلفین با این تصور غلط است که هر مشکلی را می‌توان با پول حل کرد. در قوانین وزارت نیرو نیز دیده می‌شود که در صورت اضافه‌برداشت، جریمه نقدی دریافت می‌شود؛ در حالی که برخی خسارت‌ها با پول قابل جبران نیستند. کشاورز در خصوص راهکارهای خروج از این بحران خاطرنشان کرد: تمامی مسوولان باید اراده کنند تا مانع تشدید ناپایداری کشور شوند. دیگر نباید مانند گذشته تصور شود که منابع زیرزمینی اقیانوسی بی‌پایان است و هنر ما فقط سوراخ کردن زمین است. گام دوم، ایجاد فضای مفاهمه و گفت‌وگوی ملی است تا آحاد جامعه از ابعاد بحران آب زیرزمینی و فرونشست آگاه شوند. وی در پایان تصریح کرد: بخش کشاورزی در ۱۰ سال آینده باید حداقل ۳۰ میلیارد مترمکعب از مصرف آب خود بکاهد که این امر نیازمند برنامه و اقدام جدی است. در برنامه هفتم توسعه پیش‌بینی شده که برداشت از آب‌های زیرزمینی ۱۵ میلیارد مترمکعب کاهش یابد، اما با گذشت سه سال عملا کاری انجام نشده است؛ مشابه برنامه ششم که مقرر کرده بود برداشت‌ها ۱۱ میلیارد مترمکعب کاهش یابد اما محقق نشد. متاسفانه ما حل مسائل را به آینده تعلیق می‌کنیم و منتظریم فرد دیگری مشکلات را برطرف کند.

کارشناس حوزه انرژی:

کولر گازی با رده A+++ مصرف برق کمتری نسبت به کولر آبی دارد

یک کارشناس حوزه انرژی با بیان اینکه طبق مقررات ملی ساختمان، کولر گازی مورد استفاده در ساختمان‌ها باید حداقل رده انرژی A+++ داشته باشد، گفت: کولر گازی با رده A+++ مصرف برق کمتری نسبت به کولر آبی دارد.

علی سپهر در گفت‌وگو با ایسنا درباره اصلی‌ترین عامل مصرف‌کننده انرژی در کشور اظهار کرد: ساختمان و صنعت دو بخش اصلی مصرف‌کننده برق و گاز کشور هستند و در حوزه ساختمان‌ها، اصلی‌ترین مصرف برق مربوط به سیستم‌های سرمایش و تهویه مطبوع است که از ساعات ظهر تا ساعت شب، همزمان با افزایش دمای هوا و کاهش راندمان تولید نیرو در تابستان، فشار زیادی به شبکه برق کشور تحمیل می‌کند.

این کارشناس انرژی افزود: ایران برخلاف کشورهایی که در یک اقلیم واحد قرار دارند، کشوری پهناور است و نیاز سرمایشی شهرها و استان‌های مختلف متفاوت خواهد بود؛ شهری مانند مشهد با اهواز، اهواز با رشت یا تهران تفاوت اقلیمی دارد، هر چند استفاده از سیستم‌های سرمایشی محدودیتی از این نظر ندارد.

وی ادامه داد: در استفاده از سیستم‌های سرمایشی، نیاز به انرژی ورودی نقش بسیار مهمی دارد. متاسفانه بیش از ۸۰ درصد شبکه برق کشور به نیروگاه‌های حرارتی وابسته است. بنابراین برای استفاده از سیستم‌های سرمایشی، نیاز به تامین برق ورودی از نیروگاه‌های حرارتی وابسته به سوخت‌های فسیلی، از جمله گاز است. در شرایط فعلی که نیروگاه‌های حرارتی از مازوت یا گازوییل استفاده می‌کنند سبب می‌شود که نیروگاه‌ها در تابستان برای تامین بار سرمایشی ساختمان‌ها تحت فشار قرار گیرند. سپهر با اشاره به نبود سرمایه‌گذاری مناسب در حوزه نیروگاه‌های تجدیدپذیر یا انرژی‌های پاک اظهار کرد: در سال‌های گذشته سرمایه‌گذاری کافی در حوزه نیروگاه‌های تجدیدپذیر، به‌صورت متمرکز و پراکنده در سطح شهر انجام نشده است. طبق اعلام وزارت نیرو، حدود دو الی سه درصد از سبد تامین انرژی کشور از انرژی تجدیدپذیر است و حدود یک درصد دیگر آن نیز از سایر منابع مانند انرژی هسته‌ای تامین می‌شود. این مساله نشان از وابستگی کشور به نیروگاه‌های حرارتی است. این کارشناس انرژی با اشاره به مفهوم کارایی یا راندمان انرژی بیان کرد: هر میزان راندمان یک دستگاه بالاتر باشد، انرژی ورودی کمتر و خروجی مفید دریافت می‌شود. این امر مشابه خودرویی است که مصرف بنزین آن در هر ۱۰۰ کیلومتر سه لیتر بوده و در برابر خودرویی که مصرف ۱۲ لیتر در همین مسافت دارد. این منطق درباره کولرهای آبی، کولرهای گازی و سایر تجهیزات برقی نیز صدق می‌کند. سپهر تصریح کرد: در پایان سال ۱۳۸۹ و ابتدای سال ۱۳۹۰ قانون اصلاح مصرف انرژی در مجلس شورای اسلامی تصویب و به دولت وقت ابلاغ شد، ولی با گذشت حدود ۱۵ سال از ابلاغ این قانون هنوز اقدام خاصی در این حوزه انجام نشده، اما امسال با توجه به شرایط بحرانی انرژی، موضوع راندمان دستگاه‌ها و تجهیزات مورد توجه قرار گرفته است. وی خاطرنشان کرد: دستگاه‌ها و تجهیزات سرمایشی که در سال‌های گذشته به بازار عرضه شدند، عمدتا راندمان پایینی داشته و این موضوع تقصیر مردم یا مصرف‌کنندگان نیست. کولرهای گازی عرضه‌شده در کشور و همچنین سیستم‌های مرکزی مانند چیلرها که امروز برای ساختمان‌های بزرگ اداری و مسکونی رایج هستند نیز راندمان بالایی ندارند و با مصرف برق زیاد، خروجی محدودی ارایه می‌کنند.

این کارشناس حوزه انرژی با تاکید بر اینکه موضوع بهره‌وری انرژی از توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر مهم‌تر است، گفت: در ساختمان‌هایی که رده انرژی پایینی دارند، بخش زیادی از انرژی ورودی به دلیل عایق کاری نامناسب دیوار، کف و سقف یا استفاده از سیستم‌های کم‌راندمان، تهویه مطبوع هدر به می‌رود؛ این مشکل تنها به بخش ساختمان محدود نیست و در حوزه‌های حمل‌ونقل و کشاورزی نیز مشاهده می‌شود. سپهر تاکید کرد: ارتقای یک رده کولر گازی از رده C به رده B یا A، در هر پله می‌تواند بین ۱۰ تا ۱۵ درصد در مصرف برق صرفه‌جویی ایجاد کند. این کارشناس حوزه انرژی ادامه داد: سال گذشته با ویرایش جدید مبحث نوزدهم مقررات ملی ساختمان، نگاه ویژه‌ای به راندمان تجهیزات شد. براساس این قانون، استفاده از دستگاه و تجهیزات کم‌راندمان ممنوع اعلام شد. مقرر شده بود که این مقررات از دی‌ماه سال گذشته اجرایی شده و مهندسان طراح، ناظر و نهادهای متولی مانند سازمان نظام مهندسی و شهرداری بر آن نظارت ویژه داشته باشند. وی با بیان اینکه شرایط سیاسی کشور ورود تجهیزات با راندمان بالا را دشوارتر کرده است، اظهار کرد: طبق مقررات ملی ساختمان، کولر گازی مورد استفاده در ساختمان‌ها باید حداقل رده انرژی A+++ داشته باشد؛ این موضوع نیازمند انتقال خط تولید تولیدکنندگان داخلی به سمت تجهیزات با راندمان بالا و همچنین نیازمند شرایطی در روابط بین‌المللی است که ورود فناوری و تجهیزات پیشرفته به کشور تسهیل شود. کولر گازی با رده A+++ می‌تواند مصرف برق کمتری از کولر آبی نیز داشته باشد.

سپهر با اشاره به اینکه ارزیابی مصرف انرژی کولر آبی نباید فقط محدود به برق باشد، گفت: کولر آبی به همان میزان که برق مصرف می‌کند، مساله تبخیر و مصرف آب را نیز دارد، بنابراین نمی‌توان به‌طور مطلق گفت کولر گازی یا کولر آبی نامناسب است، بلکه انتخاب سیستم مناسب با راندمان دستگاه، نوع اسکلت و مصالح ساختمان، کیفیت عایق‌بندی و حتی موقعیت ساختمان در مناطق مختلف شهری بستگی دارد.

این کارشناس حوزه انرژی با بیان اینکه چالش اصلی بحران برق در تابستان است، افزود: حدود دو ماه آینده و از اواخر شهریور ماه سال جاری، کشور با بحران تامین گاز برای نیروگاه‌های حرارتی مواجه خواهد شد و در آن زمان استفاده از تجهیزات گازسوز کم‌راندمان مساله تازه‌ای را بر شرایط انرژی کشور تحمیل می‌کند.

وی خواستار فراهم شدن زمینه تولید داخلی تجهیزات با راندمان بالا و تسهیل ورود فناوری‌های مرتبط از طریق شرایط سیاسی مناسب‌تر شد و گفت: کولرهای آبی برای بسیاری از اقلیم‌های کشور مناسب هستند، اما نمی‌توان استفاده از آنها را به کل کشور تعمیم داد؛ این سیستم‌ها تنها در اقلیم‌هایی با شرایط رطوبت و تبخیر مناسب، کارایی بالایی دارد. این کارشناس حوزه انرژی اظهار کرد: تمام تجهیزات و دستگاه‌های موجود قابل ارتقا هستند و هر پله ارتقای رده انرژی می‌تواند حدود ۱۰ درصد در مصرف گاز و بین ۱۵ تا ۲۰ درصد در مصرف برق صرفه‌جویی ایجاد کند.

اخبار

سرانه مصرف آب شهروندان تهرانی کم شد

سخنگوی شرکت آب و فاضلاب استان تهران گفت: مصرف آب در پایتخت نسبت به مدت مشابه پارسال ۵۰۰ میلیون لیتر کاهش یافته و سرانه مصرف آب هر شهروند تهرانی نیز ۴۵ لیتر کمتر شده است. به گزارش ایسنا، بهنام بخشی ضمن قدردانی از همراهی شهروندان تهرانی اظهار کرد: مصرف آب پایتخت در تیر ماه امسال نسبت به روز مشابه تیر سال گذشته، روزانه ۵۰۰ میلیون لیتر کاهش یافته است. وی افزود: سرانه مصرف آب هر شهروند تهرانی از بیش از ۲۴۰ لیتر در سال ۱۴۰۳، به ۱۹۵ لیتر رسیده که نشان‌دهنده تاثیر همراهی مردم و اصلاح الگوی مصرف است. با این حال، با توجه به تداوم خشکسالی و تغییرات اقلیمی مدیریت مصرف همچنان ضرورتی جدی است. بخشی که در یک گفت‌وگوی تلویزیونی سخن می‌گفت، با اشاره به رفتارهای ساده اما موثر در خانه تاکید کرد: تغییر عادت‌های روزمره، مانند استفاده به‌اندازه از آب، می‌تواند نقش مهمی در حفظ این سرمایه ارزشمند برای همه شهروندان داشته باشد.

۲۹۰ میلیون بشکه نفت از ذخیره راهبردی جهان برداشت شد

آژانس بین‌المللی انرژی از آزادسازی ۲۹۰ میلیون بشکه نفت از ذخیره‌سازی‌های راهبردی کشورهای عضو خبر داد. به گزارش ایلنا و به نقل از رویترز، آژانس بین‌المللی انرژی روز سه‌شنبه (۳۰ تیر) اعلام کرد که کشورهای عضو این نهاد از ۱۱ مارس (۲۰ اسفند ۱۴۰۴) تاکنون حدود ۲۹۰ میلیون بشکه نفت از ذخیره‌سازی‌های راهبردی خود برداشت کرده‌اند. اعضای آژانس بین‌المللی انرژی در ماه مارس توافق کردند که به‌منظور مقابله با افزایش قیمت جهانی نفت خام پس از آغاز جنگ امریکا و رژیم صهیونیستی علیه ایران، مقداربی سابقه ۴۰۰ میلیون بشکه نفت از ذخیره‌سازی‌های راهبردی برداشت کنند. این تصمیم بیشترین آزادسازی هماهنگ ۳۲ عضو آژانس از ذخیره‌سازی‌های راهبردی نفت تاکنون است که به‌منظور تضمین ثبات بازارهای نفت انجام شد.

ساعت ۱۴ تا ۱۶؛ همچنان پرمصرف‌ترین ساعت برقی کشور

در میانه روز به خصوص بین ساعت ۱۴ تا ۱۶، بیشترین تقاضای لحظه‌ای برق در کشور رقم می‌خورد. به گزارش تسنیم، روز گذشته (۳۰ تیر ماه) در ساعت ۱۴:۵۶ بیشترین تقاضای لحظه‌ای برق به میزان ۷۴ هزار و ۲۶۲ مگاوات رقم خورد. مرور آمار پیک تقاضای مصرف برق در روزهای قبل نیز نشان می‌دهد که در نخستین ماه تابستان، بیشترین تقاضای لحظه‌ای برق در میانه روز بوده و در محدوده ساعات ۱۴ تا ۱۶ هر روز رقم می‌خورد. در این فاصله زمانی دو ساعته که گرم‌ترین زمان روز نیز هست، به واسطه گرمای هوا، استفاده از وسایل سرمایشی به اوج رسیده و تقاضای لحظه‌ای برق به مرز ۷۵ هزار مگاواتی می‌رسد. اگر در این ساعات، استفاده از دور کند کولرهای آبی و تنظیم دمای کولرهای گازی روی ۲۵ درجه که دمای آسایش و رفاه قلمداد می‌شود، صورت گیرد، پیک لحظه‌ای تقاضای برق حتی تا چند هزار مگاوات قابلیت کاهش دارد. در استان‌های گرمسیر که بعضا هر اتاق به یک کولر گازی مجهز شده، خاموش کردن کولرها در اتاق‌های خالی، می‌تواند نقش موثری در کاهش تقاضای برق داشته باشد. همچنین استفاده از سایر وسایل برقی در این ساعات، به شبکه برقی که تحت فشار بالای تقاضا قرار دارد، فشار مضاعف وارد کرده و به‌رغم افزایش احتمال خاموشی‌های برنامه‌ریزی نشده ناشی از صدمات احتمالی به تجهیزات محلی شبکه برق، افزایش قابل توجه هزینه برق در قبوض را به خاطر ضریب پرباری در پی دارد.

ادامه از صفحه اول

ماموریت غیرممکن حفظ ارزش پول ملی

همان‌طور که تحلیلگران تاکید دارند، «توسعه مناسبات اقتصادی با جهان» در کنار «اصلاحات ساختاری داخلی»